

ระบบการจัดการสุขภาพชุมชนเพื่อตำบลแห่งการเรียนรู้ เทศบาลเขาหัวช้าง ตำบลตะโหมด
อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

Community's Health Management System to Achieve a Model Thombon for Learning:
The Study of Koa-Hua-Chang Thombon, Tamod Distric, Phatthalung Province.

หทัยชนก บัวเจริญ¹
กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม²
ปิ่นนเรศ กาศอดม³
จุฑารัตน์ ผู้พิทักษ์กุล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการศึกษาชุมชนแบบเร่งด่วน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานะ ศักยภาพและทุนทางสังคมในการพัฒนาตำบล และศึกษาแนวทางการจัดการสุขภาพ และผลลัพธ์การจัดการของเทศบาลตำบลเขาหัวช้าง จากแหล่งข้อมูลประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสาร 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในครั้งนี้อยู่คือ ผู้บริหาร แกนนำจากภาคท้องถิ่น ภาคท้องที่ ภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง วิทยากรชุมชน และผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องสำคัญเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนตำบลสุขภาพะ จำนวน 60 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา

1) ฐานคิดในการดำเนินการพัฒนาตำบลเพื่อการจัดการตำบลสุขภาพะ ประกอบด้วย (1) การบริหารจัดการแบบบูรณาการ เป็นการทำหน้าที่ในการเป็นจุดเชื่อมประสานของการแก้ไขปัญหาที่ต้องการเจ้าภาพร่วมในการจัดการแบบลงตัว การรับรู้ปัญหาพร้อมกัน การจัดการปัญหาพร้อมกัน (2) การสร้างการมีส่วนร่วม เป็นวิธีการทำงานที่ส่งเสริมให้เกิดการร่วมคิด ร่วมรับรู้ ร่วมดำเนินการ ร่วมขับเคลื่อน ด้วยการใช้สถานานวัตกรรมส่งเสริมให้เกิดร่วมกันคิดแนวทางการจัดการปัญหาเพื่อพัฒนางานต่างๆ ในพื้นที่ โดยนำใช้ศักยภาพจากทุกฝ่ายมาวางแผนร่วมกัน (3) การอยู่ร่วมกับธรรมชาติจนเป็นวิถี จากสภาพของพื้นที่เทศบาลตำบลเขาหัวช้างที่มีพื้นที่ติดป่าสงวน มีเทือกเขาบรรทัดเป็นต้นน้ำ มีชนเผ่าเงาะป่าซาไก มีธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ทำให้เทศบาลตำบลเขาหัวช้างมีแนวคิดในการจัดการน้ำตั้งแต่ต้นน้ำ กลางทาง และปลายทาง บนฐานความเชื่อในการดูแลรักษาธรรมชาติให้คงไว้แก่คนรุ่นหลัง การดูแลป่าและการเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่พร้อมอนุรักษ์ความเป็นวิถีตามธรรมชาติยังต้องรักษาไว้

2) ความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการจัดการสุขภาพะชุมชนโดยชุมชน ของเทศบาลตำบลเขาหัวช้าง ประกอบด้วยระบบย่อยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (1) ระบบการบริหารจัดการท้องถิ่น (2) ระบบการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อชีวิต (3) ระบบเศรษฐกิจ และสวัสดิการชุมชน (4) ระบบการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (5) ระบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการสื่อสารและเกษตรปลอดภัย (6) ระบบอาสาเพื่อชุมชน

3) ผลลัพธ์และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ เทศบาลตำบลเขาหัวช้าง ได้รับการยอมรับและได้รับรางวัลจากหน่วยงานต่าง ๆ ในด้าน การจัดการสุขภาพ การพัฒนาเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เกิดจากปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญคือ การมีผู้นำที่เป็นนักบริหารจัดการที่ดี มีความตั้งใจในการบริหารจัดการตำบลแบบมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: สุขภาพะชุมชน ตำบลแห่งการเรียนรู้ เทศบาลตำบลเขาหัวช้าง

¹ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม
² คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
³ วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี
⁴ โรงพยาบาลหัวเฉียว